

New York Times Bestseller

De 8 gewoontes om
je rijkste leven te leiden

**THE
WEALTH
MONEY
CAN'T
BUY**

Robin Sharma

#1 Bestsellerauteur van *5 AM CLUB*

ROBIN SHARMA

De 8 gewoontes om
je rijkste leven te leiden

Nederlandse editie

KOSM•S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

INHOUD

Een persoonlijke boodschap van Robin Sharma	15
Inleiding	21

DE EERSTE VORM VAN RIJKDOM

Groei: De dagelijkse gewoonte van zelfverbetering

1.	Doe recht aan je grootsheid	31
2.	Een uiterlijke verandering (be)leven nadat er innerlijke verandering is geweest	34
3.	Koester geen wrok	37
4.	Een beetje slordig is prima	39
5.	Een geheugensteuntje (PENAM)	41
6.	De beste manier om te beginnen is beginnen	44
7.	Angsten zijn spookverhalen	46
8.	Wat je niet meer moet zeggen	48
9.	Wees de volwassene	50
10.	Kleine stappen leveren gigantisch veel op	52
11.	Koester je wonden	55
12.	Wie het meest leest, wint	57
13.	Forse groei hoort gek te voelen	60
14.	Verwacht het beste van mensen (en je zult het meestal krijgen)	62
15.	Eet redelijk vaak alleen	65
16.	Het is verstandig een dagboek bij te houden	67
17.	Je plaaggeesten zijn je helpers	70
18.	Als je met clowns omgaat, besef dan dat daar een circus bij hoort	73

THE WEALTH MONEY CAN'T BUY

19.	Laat zelfzorg je eigenwaarde niet om zeep helpen	75
20.	Word een ja-zegger	77

DE TWEEDE VORM VAN RIJKDOM

Welzijn: De gewoonte om je gezondheid gestaag te optimaliseren

21.	Neem een bosbad	83
22.	Je genen zijn niet je lotsbestemming	85
23.	Het kortste hoofdstuk in de geschiedenis van gezondheidsinspiratie?	87
24.	Zie voeding als medicijn	88
25.	Bescherm je geestelijke gezondheid	90
26.	Micromeditaties	93
27.	De regel van naakt zonnebaden	95
28.	Een work-out waarbij je flink zweet is altijd goed	97
29.	Daag jezelf uit: dertig dagen zonder suiker	99
30.	Doe een dopaminedetox	101
31.	Word een professioneel slaper	103
32.	Laat je in de sportschool zien zoals je in het leven gezien wilt worden	106
33.	Word goed in het verlengen van je levensduur	109
34.	Eet één dag per week maar één keer	112
35.	Lach meer, leef langer	114
36.	Adem als een samoerai	117
37.	Chant als een monnik	118
38.	Zie jezelf terugtrekken als een weg tot welzijn	120
39.	Maak je dankbaarheid heel groot	122
40.	Koud douchen om de dokter buiten de deur te houden	125
41.	Train je spirituele welzijn	127

INHOUD

DE DERDE VORM VAN RIJKDOM

Familie: De gewoonte van een gelukkig gezin, een gelukkig leven

42.	Toen mijn moeder een motorbende aanpakte	133
43.	Open een liefdesrekening	135
44.	Leef naar de wet van de ogen van je dierbaren	136
45.	Geniet van de kleine verrassingen van het gezinsleven	137
46.	Wees niet haatdragend	138
47.	Wees radicaal in liefde	140
48.	Je partnerkeuze vormt 90 procent van je vreugde	142
49.	De regel van drie heel goede vrienden	144
50.	Leg je reis vast	145
51.	Stel de vraag van de tienduizend diners	147
52.	Tegenpolen trekken elkaar niet aan	149
53.	Zie kleine kinderen als grote geschenken	152
54.	Er bestaat pijn die niet bedoeld is om te genezen	154
55.	Wees geen watje	156
56.	Weet dat gehechtheid geen liefde is	157
57.	Knuffel meer	158
58.	Word een mensenbouwer	159
59.	Word schepper van het perfecte moment	160
60.	Geven in de verwachting dat je iets terugkrijgt is geen geven	163
61.	Slecht gedrag van andere mensen is niet jouw verantwoordelijkheid	165
62.	Luister beter dan je spreekt	166
63.	Onze wereld is jouw familie	169

DE VIERDE VORM VAN RIJKDOM

**Ambacht: De gewoonte van werk als platform
voor zingeving**

64.	De goede non in een plattelandskerk	175
65.	Wees niet zo rationeel dat je de magie niet meer ziet	177
66.	Geluk overkomt je niet: je maakt het	179
67.	Maak een 'stop met-lijst'	182
68.	'Het valt toch niemand op' is een leugen	184
69.	Een beveiligiger voor je werk	186
70.	Gebruik het algoritme voor virtuositeit	187
71.	Leren is je superkracht	190
72.	Ontwikkel een hartstocht voor boeken	193
73.	Leef volgens de wet van de beginnende grootmeester	195
74.	Creëer jouw opus magnum	198
75.	Hard werken is fijn	200
76.	Eerste versies mogen belabberd zijn	202
77.	Stop met het kopiëren van je helden	204
78.	Wees gewoon vriendelijk	207
79.	Bereik elke dag vijf doelen...	210
80.	Denk als een kunstenaar	212
81.	Vind je persoonlijke GoldenEye	214
82.	Zet die extra stappen	216
83.	Wees geduldig als een professional	218
84.	Wees als een hond met een bot	220
85.	Geniet van de tijd die je verspilt	222
86.	De regel van 60 seconden tegen uitstelgedrag	225
87.	Blijf je al werkend verbeteren	227
88.	Werk voor de magie, nooit voor het geld	229
89.	Het driesterrenrestaurant met de heel afwezige chef	231
90.	Het leven is belangrijker dan werk	233

INHOUD

DE VIJFDE VORM VAN RIJKDOM

Geld: De gewoonte van voorspoed als brandstof voor vrijheid

91.	Vermijd Howard Hughes' valkuil van geld	239
92.	Ken je littekens van schaarste	241
93.	Je vitaliteit komt je ook financieel van pas	246
94.	De beste move van geldmeesters	248
95.	De multimiljardair in de akelig lege villa	251
96.	Dankbaarheid is een geldmaker	254
97.	Zie de winst van een ander als jouw triomf	256
98.	Gewoontes zijn sterker dan IQ	258
99.	Gebruik woorden van weelde	260
100.	Voer Tracey Emins anti-cocaineregulering uit	262
101.	Leef onder je stand	264
102.	De opeenstapeling van gewoontes van superrijke mensen	267
103.	Ontwikkel de discipline van verdubbeling	271
104.	Minder video's kijken, meer verdienen	273
105.	Als het je niet gelukkig maakt, waarom zou je het dan doen?	275
106.	Rekruteer een dode Raad van Bestuur	278
107.	Ga zitten voor geweldige ideeën	280
108.	Zegen je geld elke dag	281
109.	Goed zijn is goed voor zaken	283
110.	Wees een bescheiden leider	286
111.	De investering met het hoogste rendement	289
112.	Stel die ene, onbetaalbare vraag	292
113.	Bewonder stiekempjes je haters	294
114.	Gierig is niet blij	296
115.	Ga voor relationeel, niet transactioneel	297
116.	Mijn top 10-boekenlijstje voor voorspoed	299
117.	Dien een miljoen mensen om een miljoen te verdienen	300

THE WEALTH MONEY CAN'T BUY

DE ZESDE VORM VAN RIJKDOM

Gemeenschap: De gewoonte dat jij je sociale netwerk wordt

118.	Kies een vrolijkere buurt	307
119.	Leef het leven van je held	309
120.	Doe wat je zegt	310
121.	Begin een bondgenootschap van genieën	312
122.	De regel van Stephen Kings verloren brieven	314
123.	Karma is niet mystiek: het is praktisch	316
124.	De wet van het herinneren van de verdwenen dierbaren	318
125.	Waarom zou je vijanden hebben als je vrienden kunt worden?	320
126.	Wees een belangrijke gever van geschenken	322
127.	Vergroot je charisma	325
128.	Ga persoonlijk naar mensen toe	328
129.	Je weet nooit wie iemand zal worden	329
130.	Wens mensen een heerlijke dag	331
131.	Praat met rare mensen	333
132.	Graaf een put voordat je dorst krijgt	335
133.	Wees geen slaaf van je telefoon	336
134.	Geef anderen het gevoel dat ze bijzonder zijn	338

DE ZEVENDE VORM VAN RIJKDOM

Avontuur: De gewoonte van vreugde halen uit het verkennen van niet-hebben

135.	Vind je onzichtbare Panama	345
136.	Kijk veel documentaires	347
137.	Neem een digitale sabbatical	348
138.	Laat de energieverslinders gaan	350
139.	Begin met een tuin	351
140.	Word dichter	353

INHOUD

141.	Doe alles langzamer	356
142.	Duik een jaar onder	357
143.	Zoek het mysterie in je werk	359
144.	Win de geheugenloterij	361
145.	Doe elk kwartaal iets engs	362
146.	Doe alsof je een piraat bent	364
147.	Volg je passies	366
148.	Minder meesterschap, meer mysterie	368
149.	Gooi niet langer zout op je eten voordat je het hebt geproefd	371
150.	Geluk komt van binnen	373
151.	Bevrijd je van bezittingen	375
152.	Mijn top 10-lijstje van boeken over het leiden van een leven vol verbazing	376
153.	Het scenario van de antiheld	377
154.	Vermijd de tekortkoming van ouderen	379
155.	Vind je figuurlijke Wolfgat	381

DE ACHTSTE VORM VAN RIJKDOM

Dienstbaarheid: De gewoonte om behulpzaam te zijn omdat het leven kort is

156.	Zoek een doel dat groter is dan jezelf	387
157.	Zet je laatste dag op de eerste plaats	389
158.	Leer de drie laatste wensen van Alexander de Grote uit je hoofd	391
159.	Leid zonder positie	393
160.	Vertrouw op de kracht van je niet druk maken	394
161.	Je hart is wijzer dan je hoofd	395
162.	Laat de slechte dag van een ander die van jou niet verpesten	397
163.	Herhaal het vredige gebed 'net als ik'	399

THE WEALTH MONEY CAN'T BUY

164.	Zie eenzaamheid als het nieuwe statussymbool	401
165.	Pas het motto 'altijd vriendelijk' toe	402
166.	Iets goeds doen is nooit slecht	403
167.	Denk na over de wet van de verdwenen soeverein	406
168.	Je hebt nog geen twee meter nodig	408
169.	Begin een liefdesrevolutie	411
170.	De ethisch juiste weg is de beste weg	413
171.	Eet je laatste avondmaal vandaag	417
172.	Drie anonieme goede daden	419
173.	Je doet er veel meer toe dan je denkt	421
174.	Houd een herdenking bij leven	423
175.	Leef voluit, zodat je leeg kunt sterven	425
	Sluit je aan bij de beweging van <i>The Wealth Money Can't Buy</i>	427
	Geef je groei brandstof door alle wereldwijde bestsellers van Robin Sharma te lezen	429
	Over de auteur	431

*Je hebt geen geld nodig om iets te kopen
wat je ziel nodig heeft.*

— HENRY DAVID THOREAU, FILOSOOF

*Maken bezittingen je rijk?
Dat soort rijkdom heb ik niet. Mijn rijkdom is leven.*

— BOB MARLEY, LEGENDARISCH REGGAEMUZIKANT

*De allerbelangrijkste dingen in het leven zijn
helemaal geen dingen. Alles wat ik wil ligt voor
mijn neus. Ik heb wind, ik heb regen, ik heb sneeuw,
ik heb zon. Wat maakt het uit dat ik geen groot huis
of een grote auto heb? Ik ken veel mensen die dit
wel hebben, maar nog steeds niet gelukkig zijn.*

— DAG AABYE, BERGBEWONER EN KLUIZENAAR

Inleiding

Een tijdje geleden zat Elle naast me op de bank, in de woonkamer van onze boerderij op het Italiaanse platteland. We waren hier een paar jaar eerder naartoe verhuisd en hadden de belangrijkste bezittingen uit mijn leven in drie koffers gepakt. Ik had een nieuw avontuur nodig, dus ik verkocht mijn huis, gaf veel van mijn spullen weg en verliet het land waar ik 55 jaar had gewoond. Nadat we in Rome waren geland, wachtten we bij de bagageband, opgetogen over het begin van ons nieuwe leven. We wachtten lang, en toen nog langer. En ja hoor: onze bagage was zoek. Het universum heeft een hilarisch gevoel voor humor, vind je niet?

Hoe dan ook, ik wilde je net vertellen over die avond in de boerderij. Elle's hondje, Holly, die nu mijn hondje is geworden omdat hij eigenlijk altijd bij mij is, lag op mijn schoot. Ze spon bijna als een kat (maar ze is echt een hond!). Ik noem Holly 'Supermaatje', want dat is precies wat zij voor me is.

Ik keek uit de eeuwenoude ramen en zag de ondergaande zon, een vurige, betoverende hemel vol roodtinten en vleugjes oranje. Het was magie in haar eenvoudigste vorm. Dat is wat Italië met je doet. Onlangs zei een vriend tegen mij: 'Je huilt hier twee keer. Wanneer je hier net komt wonen, omdat het niet het meest efficiënte land ter wereld is. En dan nog eens wanneer je weg moet.' Ja, zo bijzonder is het.

THE WEALTH MONEY CAN'T BUY

Er lag een zachte glimlach op Elle's gezicht. Soms zag ik ook wat tranen in haar ogen. Ze las het manuscript van dit boek, voor de eerste keer.

De hele entourage was allereenvoudigst. En helemaal perfect.

Daardoor dacht ik: dit is rijkdom.

Ik zeg echt niet dat mijn leven ideaal is of dat ooit is geweest. Helemaal niet. Ik heb dramatische gebeurtenissen meegemaakt en loodzware tijden doorstaan. Ik ben onderuitgehaald, er is met me gesold, ik ben bedrogen en ik ben intens teleurgesteld.

En ik wil beslist niet dat je denkt dat ik de een of andere goeroe ben die alles weet. Want dat ben ik niet.

Toch heb ik ontdekt hoe je tegenslagen kunt omzetten in kracht, wonden in wijsheid, moeilijkheden in voorspoed. Met veel pijn en moeite heb ik kennis vergaard over een mooi leven, die ik in de tijd die wij samen doorbrengen, in de hoofdstukken die volgen, met je zal delen.

Ooit had ik een skileraar die me leerde beter te skiën (want dat is wat skileraren doen). Toen we op een dag met de skilift de berg op gingen, zei hij: 'Weet je, skileraren zijn niet rijk, maar we hebben wel een rijk leven.' En die man – met zijn eeuwig roze wangen van de zon en de kou, met een vrouw die hij op handen droeg, kinderen die hij koesterde en een leven dat hij doorbracht op een berg met vergezichten die mij de adem benamen – was de rijkste persoon die ik ooit heb gekend.

Dat is waar *The Wealth Money Can't Buy* over gaat: de ware rijkdom die vaak pal voor je ligt, maar die we negeren omdat ons is ingeprent daar geen waarde aan te hechten. Dat doet me denken aan deze uitspraak van de Amerikaanse auteur Dale Carnegie: 'We dromen allemaal over een of andere magische rozentuin achter de horizon, in plaats van te genieten van de rozen die vandaag voor onze ramen staan te bloeien.' Zo is het precies, of niet soms?

INLEIDING

Laat ik je eens iets vragen: waarom vereert onze cultuur de miljardair, maar niet de leraar die een manier heeft gevonden om week in, week uit een klas met twintig kinderen te boeien? Of de brandweerman wiens heroïsche toewijding ons helpt veilig te leven in onze gemeenschap en onze huizen? Of de tuinman die de straat mooier maakt door zijn onvermoeibare inspanningen om de bloemen in de buurt te planten, verzorgen en water te geven?

Dit boek gaat over een volstrekt nieuwe filosofie en methodiek van succes en rijkdom waarin we niet zijn geschoold of getraind, of zelfs maar gestimuleerd om over na te denken. Maar het brengt je beslist aanhoudend geluk, persoonlijke vrijheid en langdurige innerlijke rust.

Eerder zei ik al dat ik geld wel belangrijk vind. We moeten allemaal rekeningen betalen, hebben verplichtingen en ook allemaal bezigheden die geld kosten. Met een goede spaarpot en financiële overvloed kun je leven met minder stress, meer vrijheid en een gevoel van persoonlijke soevereiniteit (doen wat je wilt, waar en wanneer je dat wilt, met de mensen van wie je houdt). Dus ja: geld is een essentieel onderdeel van je rijkste leven. Maar laat ik dit heel duidelijk stellen: geld is belangrijk – maar er is meer.

In het raamwerk van lessen dat ik je aanbied (en dat ik ook jarenlang heb gedeeld met mijn persoonlijke cliënten, en dat hun geweldige resultaten heeft opgeleverd), zul je ontdekken dat financiële voorspoed maar één van de acht vormen van rijkdom is. In de bijna drie decennia waarin ik heb gewerkt met veel van 's werelds grootste zakelijke giganten, professionele sportgrootheden, filmiconen en oprichters van bewegingen, heb ik talloze miljardairs begeleid. En ik kan je rustig zeggen dat velen van hen alléén maar geld hebben. Contanten genoeg, maar een armoedig leven.

THE WEALTH MONEY CAN'T BUY

Om jezelf succesvol te kunnen noemen en echt overvloedig – en mooi – te leven, moet je het gewoon goed doen in elk van de acht vormen van rijkdom.

Op de komende bladzijden zullen we zorgvuldig stilstaan bij elk van de acht hierboven getoonde vormen van rijkdom. Dat doen we zodanig dat het gemakkelijk toepasbaar is, leuk om te begrijpen en krachtig in het verschil dat het in je leven zal maken. In korte hoofdstukken die zijn opgezet als persoonlijke, dagelijkse mentor sessies, geef ik je ideeën, suggesties en aanwijzingen, en vertel ik inspirerende verhalen, zodat je al die ideeën intenser kunt beleven. En als je dat doet, zul je ontdekken dat je daarvoor wordt beloond met je rijkst mogelijke leven.

Het lesmodel van de acht vormen van rijkdom is gebaseerd op acht verborgen gewoontes (verborgen omdat mensen er meestal niet bij stilstaan), en ik raad je van harte aan die te koesteren:

INLEIDING

Groei: *De dagelijkse gewoonte van zelfverbetering.* Deze gewoonte is gebaseerd op het inzicht dat mensen het gelukkigst en echt het rijkst zijn, wanneer ze gestaag werken aan het verwezenlijken van hun unieke gaven en oertalenten. Regelmatig werken aan persoonlijke groei is een van de waardevolste dingen die je kunt doen.

Welzijn: *De gewoonte om je gezondheid gestaag te optimaliseren.* Deze gewoonte is gebaseerd op jouw diepgaande besef dat optimale mentale, emotionele, fysieke en spirituele vitaliteit en het leiden van een lang leven vol energie, welzijn en vreugde, essentieel zijn voor je missie om echt rijk te zijn.

Familie: *De gewoonte van een gelukkig gezin, een gelukkig leven.* Deze gewoonte is gestoeld op de wetenschap dat alle geld en materiële succes in de wereld niets waard zijn als je helemaal alleen bent. Dus verrijk de verbindingen met je dierbaren. En vul je leven met fantastische vrienden die je geluk verder vergroten.

Ambacht: *De gewoonte van werk als platform voor zingeving.* Deze gewoonte ontstaat door consistent te proberen je werk te zien als een eervolle invulling van je tijd en een kans om niet alleen meer te halen uit je genialiteit, maar ook om van de wereld een betere plek te maken. Vakmanschap is een valuta die de investering meer dan waard is.

Geld: *De gewoonte van voorspoed als brandstof voor vrijheid.* Deze gewoonte wordt gedreven door het principe dat financiële overvloed niet alleen helemaal niet slecht is, maar zelfs noodzakelijk om royaal, fascinerend en origineel te kunnen leven.

THE WEALTH MONEY CAN'T BUY

Gemeenschap: *De gewoonte dat jij je sociale netwerk wordt.* Deze gewoonte is opgebouwd rondom het wetenschappelijke feit dat alles wat een mens denkt, voelt, doet en produceert ten diepste wordt beïnvloed door associaties, gesprekken en mentoren. Om een geweldig leven te leiden omring je jezelf met geweldige mensen.

Avontuur: *De gewoonte van vreugde halen uit het verkennen van niet-hebben.* Deze gewoonte komt voort uit de realiteit dat niet materiële goederen maar magische momenten waarop we dingen doen die ons overspoelen met dankbaarheid, verwondering en eerbied grote vreugde brengen. Verrijk je dagen hiermee, en je leven verheft zich tot een heel nieuw universum van inspiratie.

Dienstbaarheid: *De gewoonte om behulpzaam te zijn omdat het leven kort is.* Deze gewoonte is gebaseerd op het door de tijd beproefde besef dat het belangrijkste doel van een rijk geleefd leven eruit bestaat het leven van anderen mooier te maken. Als je helemaal opgaat in een zaak die groter is dan jijzelf, zul je niet alleen je beste zelf vinden maar al doende ook de wereld verlichten. Bovendien ontdek je dan schatten die verder reiken dan geld, bezittingen en sociale status.

Goed. Nogmaals dank voor je vertrouwen in mijn werk, en dat je bij me schaarst. Laten we nu beginnen. En onze dagen vullen met de rijkdom die voor geen geld te koop is.

‘De boeken van Robin Sharma helpen mensen over de hele wereld een geweldig leven te leiden.’

— PAULO COELHO, bestsellerauteur van o.a. *De alchemist*

DE 8 GEWOONTES OM JE RIJKSTE LEVEN TE LEIDEN

Echte rijkdom is zoveel meer dan geld op de bank, dure auto's op de op-rit en luxe vakanties op exotische eilanden. Veel financieel welvarende mensen zijn vaak erg arm op de gebieden die écht belangrijk zijn voor een leven van geluk, in goede gezondheid en verbondenheid.

In *The Wealth Money Money Can't Buy* introduceert Robin Sharma een geheel nieuw gedachtegoed en methode om te genieten van een oprecht rijk leven, vervuld van persoonlijke kracht, onalledaagse authenticiteit, buitengewoon bevredigend werk en een prachtige levensstijl die je het gevoel geven dat het je werkelijk voor de wind gaat.

Door gebruik te maken van de inzichten en methode in dit boek gun je jezelf een rijker leven.

‘Dit boek is zijn meesterwerk.’ — J BALVIN

ROBIN SHARMA wordt beschouwd als een van 's werelds beste (persoonlijk) leiderschaps-experts. Hij adviseert beroemde miljardairs, succesvolle topsporters en Fortune 100-bedrijven. Hij schreef o.a. de bestsellers *De monnik die zijn Ferrari verkocht* en *5 AM Club*.

**KOS
M•S**

NUR 770
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen